

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 24. Augustusban 1792.

Az Ausriai Státusoknak öreg édes Attya H. Kau-
nitz, kiről nem régiben azt a' szomorú tudó-
fitást tettük vala, hogy terhes nyavalyái között bád-
gyadoz, már Istennek hálá annyira fel-gyógyult,
hogy a' héten közönséges társolkodásokban is meg-
jelenhetett. Ezen Státus öreg oszlopja, ki már 5
Fejedelmek alatt a' Státus Kormánnya mellett elől
állván, egész életét ennek szentelte vala, mind
öregségére, mind ezzel járó bádgyadozásaira néz-
ve nyugodalmat kívánván élete hátra lévő részé-
nek, Fő Ministeri hivataláról önként le mondott,
és a' Fels. Tsászár is ezt nem külömben fogadta
el, hanem minden némü egész fizetésének holtig
tartandó meg-hagyásával. — Az Udv. Audentziák
azon módon folynak, mint F. bóldogúlt II. *Leopold*
alatt,

alatt, és a' Státus Kantzelláriusi hivatalt Vice Státus - Kantzellárius Gr. *Kobentzel* Ur fogja mind addig folytatni, míg ő Felsége által fő Státus Kantzellárius nem fog tétettetni.

A' Lovas Sereg Vezére, kinek vasas Sereg most-is Bétsben fekszik, B. *Zsakmin* meg-halálózott.

Erdélyben, az ugy nevezett *Háromszéki* Nemes Székely Nemzetnek Fő Király-Birája Gróf *Nemes János* Ur ő Exja, ki ezen Hivatalát egyedül tsak Nemzete eránt való szíves indulatból viseli, a' mondatik, hogy a' Fels. Tsászárnak különös kegyelméből a' Szent *István* keresztés Rendjének *Komendátori* Keresztjét nyerte legyen.

A' Magyar Harábál érkezett már egy néhány Levelek által tudósítottunk, hogy a' most közelebb jofzágaiban járt Nagy Mélt. Gr. *Balassa* Ur ő Exját, nem tsak a' maga Jofzágaiban, hanem keresztül ment utjában is mely nagy szívefféggel látták legyen. Azt írják nekünk ezen nagy Méltoságról, hogy azon kívül, hogy esztendeji jövedelmének 1. harmad részét a' jelen való háború segedelmére ajánlotta volna, minden Jofzágaiban lévő szegény sorú Nemesek, és minden valláson lévő Papok helyett, maga fogja ő Exja a' hadi-segittséget lefizetni — mely Atyai Kegyefféggéért ő Exjának (igy ír az iro) mi hofzszújbóldog életet ohajtunk.

Budáról azt írják, hogy a' *Pesthi Univerfitás* (Botánicus) Füves Kertjének Kertészi hivatalja üress; azért a' ki magát 300 r. forint esztendei fizetésért erre adni kívánnya, a' füveket esmeri és a' Kertészséghez ért, vagy levele által, vagy személyesen jelentse magát.

Triest 2. Aug. — „Egészfszen meg rettent vala tegnap a' mi városunk, mely tsak egy veletlen történetetskétől okoztatott. — Már ennek előtte 3 napokkal egy *Nápolyi* Kereskekő hájó érkezett vala a' mi Ki-kötő helyünkbe, és midön a' szokás sze-

rint ágyú szozottal köszöntene bennünket, történetből gollyobissal töltött ágyut lövének - ki. A' dolgot ugyan azonnal kezdvén nyomozni, tsak hibának és vigyázatlanságnak esmertetett ezen történet; de a' rozsz vélekedés azonban tsak ugyan fennmaradott. Tegnap megint egy *Nápolyi* Kereskedő hajó érkezik azen Kikötő - helybe, és hasanló hiba esik Köszöntésében; megint gollyobissal ágyut lövének - ki; az edgyik a' régi Ispotály falaiba, a' másik gollyobissal pedig éppen oda lövetteték, hol a' fegyveres nép gyakarolja vala magát. Ekkor a' nép minden felől fel - ládadván, azt gondolják vala, hogy tsalárd *Nápolyi* zászlók alatt, a' Frantzia hajós sereg, ellenséges indulattal jött volna ellenek, és alig mulék - el, hogy ezen 2 hajók veszedelemben nem forgának. A' hiba mind - azonáltal ki - nyomoztatott, és bizonyos hibának esmertetett; de a' 2 hajós Kapitány számadásra vonattatik.

Nem tsak Gr. *Eszterházi* Josef Ur ő Nga házosodik, hanem a' Fő Hertzeg Palatinus fő Udvari Mestere G. *Zapáry* Josef Ur ő Nga - is a' *Prágai* Koronázáskor jövendőbéli hitestársul jegyzette - el magának Cseh. Gróf *Klári* Filep Ur Kiss aszszonyát. — Egy *Khorendorf* nevezetű Kapitány egy 1361 főből álló Szabad - Serget állit fel, melyre már szabadsága - is van. 32 Tisztek lésznek ezen Serghen, és Győr Vármegyében - is fogják a' Legényeket gyűjteni.

Erdélyben a' Diétát meg előző közönséges Vármegye és Szék gyűlések, a' mint a' különböző helyyekekről hozzánk érkezett tudósítások erősítik, mint meg estenek és a' mely V. gyékből még tudósítást vettünk, azok mind olyan rendeléssel botsátották Követjeiket a' Diétára, hogy Erdély Magyar Országgal ne Uniáltasék, sőt még az ugy nevezett *Partium* - bélieknek - is el nem válhatásokról rendeltetést szabtak. — A' Székek közönségesen kívánják a' Székellyeknek sérelmek orvoslását, és törvényes lábra való vizsgálta állittatásokat.

Horváth Ország' határának, a' *Szisztóvi* kötés szerént való elintézése, miben lett légyen ezen Hónapnak 10-dikén: környül állásosan irt erről, *Cettin* Várából egy E. Tiszt Úr; a' ki maga is az a' végre ki rendelt Ts. Kir. Biztosok közzül való; de most tsak azt iktathatjuk ide rövideden a' Leveléből; hogy mivel a' Török Biztosokkal semmit se lehetett végozni szép szerént: erre nézve parantsolat ment a' mi Biztosainkhoz, hogy a' *Szisztóvi* kötés szerént vonjanak tüstént magok határ-lineát; építessenek aéra, őrző házakat; 's rakják meg azokat elegekendő Katonasággal. Ezen parantsolatnak végre hajtása mindjárt el is kezdődött.

Egy más levelezőnk ezt írja Erdélyből Aug. 7-dikén: — „ Akármit írhat az Ur a' Törököknek barátságos és békecséges magok viseletekről: de igaz a' még is, hogy nékiek érezniek kell valamit. Exercéroznak és táborozásokban gyakorolják magokat a' mi széleinken; a' mellyet ők nem minden békecséges időben szoktak tselekedni s. a. a.

Tudjuk, hogy a' mi ujjságokon kapó olvasóink, mind ezek felett azt kívánják tudni; mit tsinál Páris? mit tsinál a' Frantziák Királya? mit tsinál a' Párisi Polgármester *Pétion*? a' *Mársiliai Fæderátusok*? *La Fayette*? *Lukner*? 's a' többek? — De vajon mit tsinállyunk mi Ujjság-írókúl? és mit tsináljanak különösön a' mindenkor tsupa történeteket mondani akaró hir-mondók? — mi módon felelhessünk meg olvasóinknak ezen kérdéseikre? — Ha *Párisról* valamit jó móddal akarnánk le-irni, a' siralmas *Jeremiás* tehetségével kellene birnunk: azonban pedig a' mái világban még a' *Jérémiásoknak* sem igen szabad ugy sirni, a' mint tudnának és akarnának. — Hogy a' Párisi Jákobitáknak 'soldosai, a' mindenünnen ide öszve gyülekezett seprő és falak emberek, minden ki-gondolható alatson-ságra készek, az igaz. Egy-egy setétben lappangó *Jákobitának* születik a' maga képzelődéseiben egy estve valamelly tsuda, mellyet ez le-irván papirosra, és reggelre az utzákra ki ragasztván, már ez

az alattsony nép előtt szent irás lészzen; 'és a' gondolja magát leg-nagyobb Hazafinak lenni, a' melyik egy jel adásra leg hamarább elő álhat.

— — — Nagy kárára lehet az emberiségnek, hogy a' között a' Nemzet között, mellynek 1200 *Solonnai* az ujj *Frantzia Constitutiót* készíteték, ilyen meg-vezett tagok is tanáltatnak. Ezek fognak tulajdon-képpen azok a' hazájok ellenségei lenni, a' kik által az ujj *Frantzia Constitutió*, a' mint a' környül-állásokból előre itélhetünk, még bõltsõjében el-temettetni fog; mert így lehet gondolkodni. „

„ A' *Spanyol és Frantzia Udvar* tsak egy házat tészzen: *Bourbon* mind a' kettõ. *Spanyol Ország* eddig, smint *Neutrálista* halgatott. Még pedig azért, hogy tudja hogy *Anglia* is a' Világon vagyon. Tudja azt, hogy ha *Anglia* a' *Bourboni Háznak* egyik ágát, *Frantzia Országot*, egészszzen el-erõtlenedve szemlélné lenni, az után azt tsinálná *Spanyol Orzággal* a' mit akarna. A' *Spanyolok* tehát nem akarják bántani a' *Frantziákat*, nem akarják õket el-gyengíteni; mert tsak vélek együtt reméllik, hogy *Angliának* meg-felelhetnek. De a' *Spanyolok* gondolkodásának ezen módja, természet szerint tsak addig fog tartani, mig 16-dik *Lajost* a' *Frantzia Királyi-székb*en ülni szemlélhetik. Tõrettsék-le pedig a' *Bourboni Háznak* ezen ága; már akkor a' *Frantziáktól* a' másik u. m. a' *Spanyol-ág* sem várhat semmi barátságot. Már ekkor akár ki el hiheti, hogy *Spanyol Ország* is egész erejével a' *Frantziákra* ütven, elég-tételt vélsen magának. De továbbá „

„ *La Fayette*, *Lukner*, *Montesquieu*, a' több más nagy *Frantzia Generálisok*, és az egészsz *Frantzia tábor*, iszonyodnak a' *Jákobitáktól*, és mi helyest ezeknek *factioja* által a' *Király*, ellen támadás lenne, — már ekkor *Lukner* és *La Fayette* is *Párisnak* fognak fordulni, és ekkor mondhatjuk osztán, hogy olyan dolgok történnek, mel-

mellyeknek még csak a' Historiákban se olvastuk példáját. „

A' mi a' Berlini, Bétsi, és Orosz Udvaroknak ezen Contra Revolutióra tejendő költségekért való elég-tételt illeti, erről némelleyek így gondolkoznak: — „ *Alsátzia és Lotharingia* — így szólnak ezek — nem tartoznak Frantzia Országához. Mikor hozzá kaptsołtsoltattak, akkor erősebbek voltak a' Frantziák a' Németeknél, és csak ezen a' juson foglalták el. Most tehát semmit se vesztenek az által, ha ezen tartományok töllök vizsgálva vétetnek, és *Austriának* adattatnak a' *Mosa* vizéig, a' melly igen jó természet szerint való határ lenne. Az *Austriai Brabántzia, Flándria, Hennegau, Namur*, és a' 6 négyszeg mértföldnyi *Geldria*; éppen felét tészik *Alsátziának* és *Lotharingiának*; ha tehát ezek *Pruszsiának* adattatnának, az osztály éppen igazságoson menne véghez. „

„ A' mi az Orosz Udvart illeti; a' Tsászárné ugy-is a' minap a' Lengyelek ellen ki-adott Páten-sében azt a' méltatlanságot-is elő hozta, mellyet a' Lengyelek az által tselekedtenek vólt, hogy midőn az Orosz Sergek a' Törökök ellen takarodtanak, a' Lengyelek a' Tsászárné Sergeinek nem engedtenek *Ukránián* keresztül való menetelt: ha most tehát az Orosz Udvar *Ukrániából*, az *Europai Æquilibriumnak* meg-tarthatása végett, illendő darabot magának el-foglalhat, ugy örökösön szabad útja lész *Moldovára* a' *Török* ellen keresztül menni. „ — Ha valaki pedig azt kérdené: hogy hát *Anglia, Hollándia, Svétzia* és *Dánia*, mint *Neutralis Udvarok*, mind ezekre mit fognak mondani? mi most erre a' kérdésre semmit sem felelnénk, hanem az egész feleletet csak a' jövőndő időre biznók. *Anglia*, a' mi azt illeti, üressen bizonyoson nem marad. Hát ha azt tudják néki belé a' több Udvarok, a' mit a' *Napkeleti Indiai Fejedelemtől Tippótól* el vett. — Midőn mind ezek meg-történtenek, tudni való dolog, hogy már ekkor a' *Vallásnak*, és az *Emigráns Frantziák-nak-is*

nak is megadatott az övék. — De mind ezek jö-
vendők; és noha meg lehet, hogy magokban ugyan
változhatatlanul még az örök végzéseken meg-
határozott dolgok, réánk nézve pedig, csak ma-
gunk körül tapogatózó halandókra nézve, a' leg-
nagyobb változandóságok alá rekesztetett bizonta-
lanságok.

A' tsatározó szélekről. Trier mellől, a' Pruszszus
táborból. Az Aug. 9-dikén Trierhez egy orányira
Kots nevű helység mellett táborba szállott Prusz-
szus Sereg, 12-dikben étzaka 2 órakor fel kereked-
vén, magának a' Királynak vezérlése alatt, a'
Saar vize mellett fel-felé *Lotharingiának* vette út-
ját. Nyomba követi a' Pruszszus Serget az *Arto-*
ziai Gróf a' maga *Emigránsaival*. Aug. 14 dikéről
15-dikére viradó étzaka egy nagy probának végre-
hajására vala határozva. „

Az Ausztriai Sergek így fekszenek 4 csoportban
a' széleken: — „ A' Belgiumnak általmára ma-
radtak függenek egyenesen *Albert* Hertzegtől a' fő
Kormányozótól, és benn fekszenek a' szükségesebb
helyeken és széleken Belgiumban. — Egy más
14 ezer fejből álló Sergünknek vezére *Gr. Klerfó*,
ki már ezen Sereggel Aug. 12-dikén Luxemburg-
ban meg érkezett vala. Ő velle itt 12 ezer Prusz-
szus katonák, és az eddig *Lüttichben* mulatott *Emi-*
gránsok, magokat öszve tsatolván, az ő vezérlése
alatt *Longvynál* ütnek *Lotharingiára*. — A' har-
madik Ausztriai Serget, a' mint már tudjuk, *Man-*
heimnál vezérlette által a' *Rénuson* az Ausztriai Gen.
H. Hohenlohé. Elötte, a' mint már ezt is tudjuk,
a' Frantzia tábor *Landau* mellett meg nem álván,
innen a' maga táborát *H. Hohenlohé Anvájler* felé
vezérlette, olly véggel, hogy itt a' negyedik Au-
sztriai Sereggel öszve jöjjen. Ez a' 4-dik Ausztriai
Sereg vezéreltetik a' *Széviai* Kerületből, *Brizgau-*
ból rész szerint Haditár-mester *H. Eszterházy* ál-
tal, rész szerint pedig Gen. *Wallis* által, ki az ide-
tartozó Agyuzókat vezéreli. — Innen fogjuk már
minden

minden nap a' sokaknak siralmas, másoknak pedig örvendetes hireket várni.

A' *Bétsi* és *Berlini* Udvarok ismét tétettnek világ eleibe egy *Pátenst*, mellynek ez a' titulusa: „*A' Frantzia Revolutió ellen való Manifestum.* „ — Le vagyon ebben írva a' Frantzia Revolutiónak kezdete és egészsz folyamatja, így szintén az az atyai szeretet-is, mellyel 16 dik *Lajos* a' maga népéhez, az egész Revolutió alatt viseltetett, és minden iszonyu következései ezen Revolutiónak.

Svétziában egy *Pátens* tétett közönségsé, mellyben az *Instánsoknak* a' Király előtt való térdre esése meg-tiltatik. Ezen a' Svéd nép, mint váratlan ujjságon, igen meg-illetődött, és magának bóldog időket ígér. — Az *Ankerström* el lopatott dirib-darab tagjai egy réten ismét meg-tanáltattanak, és előbbeni helyekre vissza vitettnek.

Londonban Augustusnak 2 dikáig felette sokan gyülekeztenek vala öszve a' Lengyelek segítségére ajánlandó pénznek bé-írására. Ezen öszve gyült Sereg minden nemü gazdag Anglusokból, Papokból, Kereskedőkből és Bánkósokból áll vala. A' *Londoni* Polgármester (Lord Major) 100 *Guinéákat*, egy Anglus fazakas 100 font Sterlingekeket magáért, 3 fiai között pedig mindenikért 50 ent ígért. Egy szóval százanként és ezerenként gyültenek a' font Sterlingekek öszve. Nem tsak itt, hanem *Manchesterben*, *Birminghamban*, *Bristolban*, *Edinburgban*, *Glaskovban*, 's minden más nagy Anglus városokban is hasonló vetélkedéssel gyültik öszve az Anglusok a' pénzt a' Lengyelek segítségére. *Post festa*: mikor már szegényeken el-ütötték az Oroszok a' pert. Külömben a' pénznek az ó *Constitutió* mellett is hasznát lehet venni.

A' mi *Censorunk* minden nevezetesebb külső ujjságainkat, mellyek a' Bétsben nyargaló Német *Levelekben* meg-vagynak, ki-törlötte; azért küldünk tsak fél árkokost.